

İŞÇİLER DEMOKRAT PARTİ'Yİ NİÇİN DESTEKLEDİ?

Aydınlık Gazetesi, 21 Kasım 2016

Yıldırım Koç

İşçilerimizin büyük bölümü 1950-1960 döneminde Demokrat Parti'ye oy verdi.

DP, Türkiye'yi ABD üsleri ve tesisleriyle doldurdu. Demokrat Parti, 1945 yılında kabul edilen Çiftçi Topraklandırma Kanunuyla yapılması öngörülen radikal toprak reformunu engelledi. Demokrat Parti, laiklik karşıtı güç ve hareketlere yol verdi.

Eğer tarih bilmiyorsanız, bunlardan hareketle DP karşısında tavır alırsınız. Anlayışınız böyleyse, işçilerin Demokrat Parti'yi desteklemesini işçilerin cahilliğine ve din istismarcılarına kanmasına bağlarsınız. Kendinizi tutamazsanız, işçilerin zeka düzeyine ilişkin yorumlar da yapabilirsiniz.

Ve büyük bir hata yaparsınız. Aynen bugün bazı kişilerin yaptığı gibi.

Halbuki biraz tarih çalışsanız, 1950'li yıllarda sıradan bir işçinin Demokrat Parti'yi desteklemesinin son derece normal olduğunu, işçilerin (bugünkü gibi) tam bir "homo economicus" olarak, kısa vadeli çıkarlarını ön planda tutarak hareket ettiğini görürsünüz.

1950'LERDE REFAH DÜZEYİ YÜKSELDİ

1950'li yıllarda halkın refah düzeyinde ciddi gelişmeler sağlandı.

Kısaca özetleyeyim.

Çarıktan kara lastiğe ve kunduraya geçildi. DDT, köylünün yaşamında önemli bir sorun olan haşerata (bit, tahtakurusu, pire) karşı etkili bir araç olarak kullanılmaya başlandı. Antibiyotik olarak ilk kez penisilin kullanıma girdi ve verem ve frengi gibi yaygın ve öldürücü hastalıklarla mücadelede önemli başarılar elde edildi. Radyo yaygınlaştı. Tereyağı veya zeytinyağı alamayan margarin yiyebilmeye başladı. Mangalın yerini gazocağı aldı; ardından tüpgaz geldi. Köylere elektrik ve yol gitti. Hızlı yol yapımı sayesinde köylü ürününü kente kolayca getirdi; geçici sürelerle şehre gidiş kolaylaştı ve ucuzladı. Montaj biçiminde başlayan ithal ikameci sanayileşmeyle birlikte, bazı dayanıklı tüketim mallarının üretimi başladı ve yaygınlaştı.

Tarımdaki makineleşme, tam olarak mülksüzleşmemiş bazı köylüleri kente itti; kentlerin olanakları bu insanları kente çekti. Gecekonducular hızla çoğalmaya başladı. İnsanlar, bugünkü ölçülere göre çok geri olan bazı olanaklardan kentlerde yararlanabildiklerinde, kendilerini köylere göre çok daha rahat hissettiler. Kentin yetersiz eğitim, sağlık, iş, eğlence olanakları bile, "nispi bir refah" sağladı. Jandarma baskısı kalktı, memurların halka tepeden bakan anlayışı değiştirildi.

1950'LERDE İŞÇİLERE MEVZUATLA ÖNEMLİ HAKLAR VERİLDİ

1950'li yıllarda işçilerin risk alarak eylem yapmasına veya çeşitli biçimlerde bedel ödemesine gerek kalmaksızın, işçiler lehine önemli değişiklikler yapıldı. Bunların yalnızca bir bölümünü aşağıda özetliyorum.

İşçilere hafta tatili ve genel tatillerde çalışmadan tam ücret ödenmeye başlandı.

Asgari ücret uygulamasına geçildi.

Kıdem tazminatı hakkı genişletildi.

Basın İş Kanunu kabul edildi.

DP işçilerin işyerlerindeki sorunlarına önemli çözümler getirdi.

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara ikramiye ("ilave tediye") verildi.

Deniz İş Kanunu kabul edildi.

Sendikal güvenceler geliştirildi. Sendika özgürlüğünün işverence ihlali durumunda bir yıllık ücret tutarında tazminat getirildi.

İşçilere yıllık ücretli izin hakkı tanındı.

DP işçiye değer verdiğini gösteren davranışlarda bulundu.

Başbakan Menderes 1960 yılında 1 Mayıs'ı İşçi Bayramı olarak kutladı.

İşçi konut kooperatifçiliği teşvik edildi.

Bunlar, DP'nin işçiye sağladığı yararların yalnızca bir bölümü. Eğer bunları bilmez veya gözardı ederseniz, yanlış değerlendirme yaparsınız.

Sıradan bir işçi, DP'yi desteklemekte haklıydı.